

Keuzewijzer Mavo (GL/TL)

2025 - 2027

Choose. Learn. Grow.

UDO
vakgericht vmbo

Disclaimer:

De informatie in de keuzewijzer is van toepassing op leerlingen die in 2024 starten in leerjaar 3 (cohort 2024-2026). Dit informatieboekje is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld, eventuele wijzigingen en aanpassingen zijn voorbehouden. Daarom kunnen geen rechten aan deze keuzewijzer worden ontleend.

Voorwoord

Beste leerling,

Onbewust maak je iedere dag tientallen, misschien wel honderden keuzes, zonder er echt over na te denken: wat doe ik op mijn brood, welke kleren trek ik aan vandaag en ga ik op de fiets of met de bus naar school. Je zou dus kunnen stellen dat iedereen een expert is in keuzes maken.

Toch zijn er ook diverse vraagstukken waarbij je **niet** zonder erbij na te denken een keuze moet maken. De profielkeuze en/of keuze voor een vervolgopleiding is zo'n vraagstuk. Daar moet je goed over nadenken!

Om een goede keuze te maken is het van belang dat je jezelf kent. Wie ben ik? Wat wil ik? Wat vind ik leuk en interessant? Welke talenten en vaardigheden heb ik al en zou ik willen door ontwikkelen? Je hebt in de LOB-lessen via Proeftuin, GRIP en LOB-activiteiten daar al veel over nagedacht in leerjaar 1 en 2.

Kies voor een vak of profiel dat je nu leuk lijkt en dat past bij je talenten. Met een diploma op zak kun je namelijk alle kanten op binnen het mbo, dus ook switchen van vakrichting. Je zit dus na het vmbo niet vast aan het profiel dat je nu kiest. Daarover meer verderop in dit boekje.

Onderwijs verandert continu. De manier van lesgeven, het lesaanbod, de wet- en regelgeving, en de afstemming op vervolgonderwijs en de beroepenmarkt. Daarom stemt UDO het onderwijs ieder jaar af op die ontwikkelingen.

Dit boekje helpt je een beeld te krijgen wat de profielen die we op **UDO** aanbieden precies inhouden, welke vaardigheden je daarbij nodig hebt en wat de mogelijkheden zijn nadat je een diploma hebt gehaald.

Voor de informatie over het profiel **dienstverlening en producten (D&P)** verwijzen we naar de website van **UGO**.

Om te ontdekken welke vervolgopleiding bij jou past en welk profiel de beste aansluiting geeft kun je alvast een kijkje nemen op www.kiesmbo.nl.

Mocht je na het lezen van dit boekje nog twijfelen dan kun je in gesprek gaan met je coach. Komen jullie er samen niet uit, dan kan je even binnenlopen bij de decaan van UDO.

Veel succes met je keuze!

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave.....	4
Algemene informatie: wat en wanneer moet je kiezen?	5
Leerjaar 3.....	5
Wat is het verschil tussen GL & TL	5
Gemeenschappelijke deel & verplichte vakken	5
Kortom, je hoeft in leerjaar 2 maar twee keuzes te maken:.....	8
LOB en keuzehulp.....	8
Extra keuzevak lo-2.....	11
Extra keuzevak beeldend.....	12
7 ^e vak: maatschappijkunde (leerjaar 4).....	13
Leerjaar 4.....	15
Profielwerkstuk (PWS) & LOB	15
GRIP Doorstroomdossier (GDD) of Paspoort voor Succes (PvS).....	15
Doorstroom mbo	15
Doorstroom havo.....	16
4. Tijdpad van keuzes	17
5. Bouwen, Wonen & Interieur (BWI).....	19
Profielmodules BWI.....	19
Keuzemodules BWI.....	20
6. Mobiliteit & Transport (M&T)	23
Profielmodules M&T.....	23
Keuzemodules M&T.....	24
7. Produceren, Installeren & Energie (PIE).....	27
Profielmodules PIE.....	27
Keuzemodules PIE.....	28
9. Zorg & Welzijn (Z&W)	31
Leren in de praktijk.....	31
Bijlage 1: Afkorting.....	33
Bijlage 2: Alle profielkeuzes op een rij	34
Bijlage 3: Overzicht profiel- en keuzemodulen per profiel en leerweg.....	35

Algemene informatie: wat en wanneer moet je kiezen?

Leerjaar 3

In de eerste en tweede klas ontdek je wat je leuk vindt en waar je goed in bent. In klas 2 ga je ook nadenken over het vakkenpakket waarin je examen gaat doen in de vierde klas. In de tweede klas bereiden we je voor op deze keuze voor een profiel door de **Loopbaan Ontwikkeling & Begeleiding (LOB-lesSEN)** en **Beroeps Oriëntatie (BO-lesSEN)**.

Omdat we onderscheid maken tussen de gemende leerweg en de theoretische leerweg gebruiken we de oude naam 'mavo' als we het over beide leerwegen tegelijk hebben.

Wat is het verschil tussen GL & TL

De mavo van vroeger bestaat eigenlijk niet meer. Deze onderwijsvorm is in 1999(!) al omgevormd tot de gemengde (GL) en de theoretische (TL) leerweg. We gebruiken de oude term mavo nog als verzamelnaam voor GL en de TL samen.

Het verschil tussen de GL en de TL is het aantal algemeen vormende (AVO) vakken. Op de GL doe je eindexamens in 5 AVO vakken + een beroepsgericht vak (BGV) en op de TL doe je eindexamens in **minimaal** 6 AVO vakken. Je kan dus ook een TL-diploma behalen met een BGV.

Het ministerie van onderwijs had voor de mavo 4 profielen vastgesteld en dat zijn de profielen die we nu hanteren in de GL en TL:

1. Techniek (wiskunde + nask1)
2. Zorg & Welzijn (biologie + wiskunde of aardrijkskunde)
3. Economie (economie + wiskunde of duits)
4. Groen (wiskunde + biologie of nask1)

Gemeenschappelijke deel & verplichte vakken

Ieder profiel heeft een aantal **verplichte** profielgebonden vakken waarin je eindexamen moet doen en sommige vakken heeft iedereen in de derde klas mavo. Dat zijn vakken uit het **gemeenschappelijke** deel: Nederlands (ne), Engels (en), *levensbeschouwelijke vorming / maatschappijleer 1 (ma1)*, *culturele & kunstzinnige vorming (ckv)*, *rekenen (re)*, *informatica (ict)*, *lichamelijke oefening (lo)* en LOB-lesSEN (lob). Al deze vakken zijn onderdeel van het examen en dus verplicht. De schuingedrukte vakken sluit je af in leerjaar 3 en doe je geen eindexamens in.

LOB is geen vak zoals de andere vakken, maar het proces dat je doorloopt om tot een studie- en/of beroepskeuze te komen. (Zie ook blz. 9)

Vakkenpakket

Het vakkenpakket staat voor het grootste deel vast en hangt samen met het beroepsprofiel dat je kiest. Naast de vijf verplichte vakken kies jezelf nog één zesde AVO vak. (Zie figuur 1 op pagina 7 voor de keuzemogelijkheden.)

Zevende vak

Het is onder voorwaarden mogelijk om in leerjaar 3 al een zevende vak te kiezen. We noemen dat maatwerk. Eén van de voorwaarden van maatwerk *kan* zijn dat je het vak (voor een deel) via zelfstudie volgt bijvoorbeeld wanneer er geen ruimte is op het rooster of er niet genoeg leerlingen het vak kiezen.

Aan het einde van leerjaar 3 ga je je eindexamenpakket vaststellen.

Je kan ervoor kiezen om bijvoorbeeld alleen in theoretische vakken examen te doen en je beroepsgerichte vak (of het PGP) te laten vallen.

Je kan er ook voor kiezen om in leerjaar 4 het vak Maatschappijkunde^(*) te kiezen als zevende vak of om Maatschappijkunde in plaats van het keuzevak te nemen.

Omdat er aan iedere optie consequenties hangen is **overleg tussen ouders en decaan en/of teamleider vereist!** Op basis van dit gesprek verleent de teamleider al dan niet goedkeuring aan het maatwerkpakket.

De voordelen van een zevende vak zijn:

- Verbreden van je kennis/vaardigheden is goed voor je ontwikkeling
- Bredere basis betekent doorgaans betere aansluiting vervolgopleiding
- Drempelloze doorstroom naar havo

De nadelen van een zevende vak zijn:

- extra studiebelasting
- je moet je studietijd verdelen over meerdere vakken
- het kan zijn dat je dit (deels) via zelfstudie moet volgen

()UITGELICHT: Het vak maatschappijkunde is een examenvak dat je pas kunt kiezen in leerjaar 4. Het is een vervolg op maatschappijleer 1 uit leerjaar 3. Verderop in deze keuzewijzer vind je een uitgebreide beschrijving van dit examenvak.*

Figuur 1: Keuzetabel GL & TL-profielen

Sector	Techniek MAVO	Zorg & Welzijn MAVO
Gemeenschappelijk deel (verplicht)	ne en lv ma1 ckv*** rek lo lob	ne en lv ma1 ckv*** rek lo lob
Bijbehorende Profielvakken (verplicht)	wi nask1	bi ak
Bijbehorende profielen	bwi* pie* mobt*	z&w
Keuzevakken verplicht 1** kiezen	nask2 du ec lo2 beeldend	wi du ec lo2 beeldend

In leerjaar 4 houdt je hetzelfde vakkenpakket met de cursief gedrukte vakken. Deze sluit je af in leerjaar 3.
*Je kiest 1 profiel
**Je kiest 1 keuzevak. Mocht dit keuzevak de kiesdrempel van 12 niet redden, moet je een ander vak kiezen
***CKV wordt aangeboden op projectbasis
Voor alle sectoren geldt dat in leerjaar 4 het vak maatschappijkunde kan worden gekozen als 7e vak of ipv het keuzevak. In overleg kan mask ook worden gekozen voor een profielvak
Voor de techniekprofielen geeft 7e vak mogelijkheid op doorstroom Havo met toelatingseisen.
Voor Zorg & Welzijn profiel geeft 7e vak recht op drempelloze doorstroom Havo.

Kortom, je hoeft in leerjaar 2 maar twee keuzes te maken:

1. Keuze voor een beroepsprofiel
2. Een AVO keuzevak (een beschrijving van ieder keuzevak vind je vanaf pagina 10)

De leerlingen die een technisch beroepsprofiel gaan doen, kiezen **in leerjaar 3** twee keuzemodules van het beroepsgerichte vak. De keuzemodules zijn verbredend en/of verdiepende modules van het beroepsgerichte vak.

LOB en keuzehulp

Om je te helpen een goede keuze te maken, vind je in deze keuzewijzer meer informatie over de profielen en keuzevakken en ga je met je coach LOB-gesprekken voeren, waarvan je een kort verslag maakt voor je Loopbaandossier (LBD).

Het LBD is een wettelijk verplicht onderdeel.

Aan de hand van je LBD leg je verantwoording af over jouw eigen LOB proces. De coach stelt vast of dit voldoende is. Laat je ouders regelmatig je LBD lezen.

Zo blijft iedereen goed op de hoogte en kun je, indien nodig, snel gerichte hulp krijgen bij je loopbaankeuzes!

Omdat je vmbo-diploma recht geeft op toelating tot opleidingen in iedere sector, hoef je daar nu nog geen rekening te houden met je profielkeuze. Als je nu een technisch profiel kiest, kun je op het mbo zonder problemen een opleiding in de zorg of economische sector kiezen. Als je al precies weet welke opleiding je wilt gaan doen is het natuurlijk wel slim om daar rekening mee te houden. Om de kans op het behalen van je vmbo-diploma te vergroten, kun je het beste kiezen voor een profiel en vakkenpakket dat jou **nu** het meest aanspreekt en/of waar je goed in bent!

Meer informatie over de vervolgoopleidingen en aansluiting op het mbo lees je onder het kopje **Doorstroom mbo** op blz.16.

Keuzevak Wiskunde

In het profiel Zorg & Welzijn is het een optie om wiskunde in leerjaar 4 te laten vallen en te vervangen door maatschappijkunde.

Echter, het vak wiskunde is belangrijk bij zowel doorstroom naar veel mbo-opleidingen als bij doorstroom havo. Houd dit goed in gedachten wanneer je overweegt om wiskunde te laten vallen. Wiskunde laten vallen is alleen mogelijk als de vakken die je overhoudt een volwaardig vakkenpakket vormen.

Keuzevak Duits

Duits is voor leerlingen met havo-ambitie een belangrijk vak want op de havo is een tweede moderne vreemde taal verplicht is bij profiel Cultuur & Maatschappij (C&M) en een keuzevak bij de overige havo- profielen. Maar ook voor leerlingen zonder havo-ambitie komt Duitse taalvaardigheid goed van pas, zeker in onze regio. Veel lokale en regionale bedrijven doen zaken met Duitse bedrijven.

Bovendien is Duits een veel gebruikte taal in de techniek, de transport en logistiek sector en ook bij dienstverlenende beroepen kom je Duits nogal eens tegen.

Keuzevak economie

Economie is een ideaal vak wanneer je later een eigen bedrijf wil starten of als zelfstandige aan de slag gaat. Je leert hoe bedrijven omgaan met thema's als; afzet, winst en omzet. Ook leer je wat de overheid doet met haar financiën en op welke manieren ze deze ontvangt. Dit gebeurt op veel meer manieren dan alleen belasting op je salaris dat je ontvangt. Daarnaast leer je bij economie ook prioriteren. Waar ligt voor jou de prioriteit als het gaan om financieren? Waar geef jij je geld aan uit, waar moet je allemaal rekening mee houden als je later zelf op kamers gaat of een huis koopt? Zijn sommige dingen dan toch ineens toch minder belangrijk, dan dat je van tevoren had bedacht als we kijken naar het uitgeven van geld?

Keuzevak Nask2

Wil jij weten hoe vuurwerk wordt gemaakt? Ben je nieuwsgierig naar stoffen, materialen en hoe deze met elkaar reageren? Dan is NaSk2 een vak voor jou!

Bij NaSk2 leer je de toepassingen van scheikunde in de wereld om ons heen. Je ontdekt hoe stoffen reageren, hoe je stoffen kunt scheiden, hoe je de chemische reacties kunt voorspellen en hoe scheikunde wordt gebruikt in technologie, industrie en onderzoek. Naast theoretische kennis biedt NaSk2 ook praktijklessen waarin je leert experimenteren.

Wat kun je ermee?

Bij NaSk2 ontwikkel je veel kennis en vaardigheden die van pas komen in een vervolgopleiding of beroep. Misschien wil je later werken in een laboratorium, apotheek, ziekenhuis, de farmaceutische industrie, of een rol spelen in duurzame energie?

NaSk2 geeft je inzicht in chemische processen, materiaaleigenschappen en praktische vaardigheden. Je leert veilig werken met stoffen en experimenten uitvoeren. Het vak biedt een uitstekende basis voor een toekomst in wetenschap en techniek.

Welke vervolgopleidingen sluiten aan bij NaSk2?

Omdat NaSk2 exacte vakkennis vereist, kun je met dit vak een volwaardig TL-diploma halen. Met dit diploma kun je instromen op alle niveau 4-opleidingen op het mbo of doorstromen naar de havo. Met NaSk2 heb je een goede aansluiting op de volgende opleidingen:

- Analist (Laboratoriumonderwijs, chemie of biologie)
- Chemisch-fysisch analist
- Milieuonderzoeker
- Procesoperator (B/C)
- Technicus engineering (bijv. elektrotechniek of werktuigbouwkunde)
- Technisch specialist in energietechnologie
- Biologisch-medisch analist
- Specialist duurzame energie
- Forensisch onderzoek (mbo-niveau 4)
- Apothekersassistent

Welke kwaliteiten/talenten zijn handig bij dit vak?

Om voor NaSk2 te kiezen, is een interesse in natuur- en scheikunde belangrijk. Daarnaast zijn de volgende eigenschappen en vaardigheden handig:

Je bent:

- Nieuwsgierig naar hoe stoffen werken
- Analytisch (je kunt goed logisch nadenken)
- Probleemoplossend en flexibel als het moet
- Nauwkeurig en precies als dat nodig is

Je leert:

- Over chemische reacties en processen
- Experimenteren en veilig werken
- Rekenen met verhoudingen en formules
- Toepassingen en herkennen van scheikunde in de praktijk
- Samenwerken en probleemoplossend nadenken tijdens experimenten

Extra keuzevak lo-2

Wil je straks naar de opleiding voor sport en bewegen? Wil je later een beroep waarin organiseren en leidinggeven belangrijk is? Of ben je gewoon super sportief? Kies dan voor gymnastiek als examenvak (LO2)! Dat kan in elk profiel in de vrije ruimte.

Je volgt LO2 naast de reguliere LO-lessen en sluit het vak af met een schoolexamen. Er is dus geen centraal eindexamen LO2.

Wat kun je ermee?

Bij LO2 doe je veel kennis en vaardigheden op die in een vervolgopleiding of beroep van pas komen. Denk aan de opleiding voor sport en bewegen of een beroep waarin leidinggeven belangrijk is. Misschien wil je later gaan werken in welzijnswerk of de gezondheidszorg, bijvoorbeeld als activiteitenbegeleider, verpleegkundige, spelbegeleider of inrichtingsmedewerker. Of denk je aan een baan bij de politie of het leger. Lijkt het je interessant om later - of nu al - als vrijwilliger in een sportvereniging aan de slag te gaan als jeugdtrainer, begeleider of scheidsrechter? Of vind je het gewoon leuk om met sport bezig te zijn en zou je je er best wat meer in willen verdiepen? Dan is LO2 een goede keuze!

Als UDO LO2 leerling heb je een drempelloze instroom op het CIOS in Arnhem. Dit betekent dat je geen toelatingstest hoeft af te leggen.

Welke vervolgopleidingen sluiten aan bij lo-2?

Omdat lo-2 wettelijk wordt aangemerkt als theorievak, kun je met lo-2 een volwaardig TL-diploma halen. Met dit diploma kun je instromen op alle niveau 4-opleidingen op het mbo of doorstromen naar de havo. Met lo-2 heb je een goede aansluiting op de volgende opleidingen:

- CIOS
- Sport & Bewegen
- Publieke & Private Veiligheid (*voorheen Handhaving, Toezicht & Veiligheid*)
- Vooropleiding politieacademie

Welke kwaliteiten / talenten zijn handig bij dit vak?

Om voor LO2 te kunnen kiezen, moet je sporten natuurlijk leuk vinden. Ook moet je over een aantal eigenschappen beschikken.

Je bent:

- geïnteresseerd in meerdere sporten
- een teamspeler (je kunt goed samenwerken)
- zelfstandig
- behulpzaam
- sportief
- gemotiveerd

Je leert:

- over het menselijk lichaam
- ehbo & blessurepreventie
- leidinggeven
- organiseren
- spelregelkennis

LET OP: In de normale gymlessen moet je goed mee kunnen komen. Vraag aan je docent LO of hij/zij vindt of je voldoende in je mars hebt. Je hebt een positief advies nodig van de docent LO!

Extra keuzevak beeldend

Beeldend is een prachtig vak, waar je materialen en technieken leert kennen, waar je leert over vormgeving en waar je je eigen werkstukken mag maken. Bij beeldend leer je anders kijken naar de wereld om je heen. Je leert over lijn, vlak, kleur, vorm... Kortom je gaat de zichtbare wereld om je heen beter snappen. Denk aan vormgeving van voorwerpen, gebouwen, kleding maar ook reclames. Ontwerpen kom je overal tegen. Je leert iets te zeggen over kunst van jezelf en van anderen met behulp van begrippen. Deze kennis wordt onder andere getoetst bij het centraal schriftelijk examen. Daarnaast heb je een centraal praktisch examen waarvoor je een werkstuk mag maken.

Om het nog leuker te maken gaan we ook wel eens buiten school aan het werk. Zo hebben we een workshop gedaan bij Talens en zijn we in het Rijksmuseum geweest.

*Voor sommige van deze buitenschoolse activiteiten kan er een **vrijwillige bijdrage** van (in totaal) ongeveer €25 worden gevraagd om de (reis)kosten te dekken.*

Wat kun je ermee?

De kennis en vaardigheden die je opdoet bij beeldend kom je tegen in de volgende beroepen:

- grafische vormgeving
- media
- interieur
- gamedesign
- tekenen
- fotografie
- architectuur
- schilderen
- mode
- reclame
- webdesign
- decorbouw
- animatie
- ontwerpen

Welke vervolgopleidingen sluiten aan bij beeldend?

Na het vmbo kun je naar het mbo. Omdat beeldend wettelijk wordt aangemerkt als theorievak, kun je met beeldend een volwaardig mavo-diploma halen. Je kunt ook doorstromen naar de havo.

Je kunt met een mavo-diploma instromen op alle niveau 4 opleidingen van het mbo. Met Beeldend heb je een goede aansluiting op de volgende opleidingen:

- Design
- DTP & Design
- Fashion & Design
- Make-up & Hair Artist
- Ruimtelijke vormgeving
- Fashion Design & Confectie
- Media vormgeving
- Interieur advies

Welke kwaliteiten / talenten zijn handig bij dit vak?

Vind je het leuk om zelf dingen te bedenken? Kun je denken in oplossingen? Dan is dit echt een vak voor jou.

7^e vak: maatschappijkunde (leerjaar 4)

Bij het vak maatschappijkunde leer je de Nederlandse maatschappij nog beter kennen. Maatschappijkunde gaat verder waar het vak maatschappijleer in leerjaar 3 is gebleven.

In vier lesuren per week gaan we aan de slag met maatschappelijke onderwerpen en soms lastige kwesties, aan de hand van de volgende vijf thema's:

- **Criminaliteit**
Waarom straffen we? Hoe verloopt een rechtszaak? Wat is strafbaar en waarom? Welke rechten en plichten heeft de politie? etc.
- **Politiek**
Wie nemen de besluiten in Nederland? Hoe kan jij de politiek beïnvloeden? Waarom zou je stemmen? etc.
- **Werk**
Wat is de verzorgingsstaat? Wat is arbeidsethos? Waarom werken wij? etc.
- **Multiculturele samenleving**
Wie zijn er in Nederland en waarom? Waarom lukt integreren niet altijd? Hoe denken verschillende politieke partijen hier over? etc.
- **Massamedia**
Welke invloed heeft de massamedia op burgers, wat houdt de vrijheid van meningsuiting in voor de media, wat doet sociale media met je etc.

Wat kun je ermee?

Maatschappijkunde is een vak waarin je leert om met beide benen in de Nederlandse maatschappij te staan, een mening te vormen en te kunnen beargumenteren. Moeilijke onderwerpen gaan we niet uit de weg, maar we gaan de verschillende meningen en overtuigingen bekijken en onderzoeken. Waar komen de meningen vandaan en wat zit erachter? Welke vooroordelen spelen mee? Hoe sta jij hierin?

De maatschappij staat nooit stil en jij als jongere bent een belangrijk onderdeel van de Nederlandse samenleving. Jij mag je eigen mening geven, je vragen hebben en eigen keuzes maken. Door meer te weten over de samenleving leer je jouw keuzes en mening beter onderbouwen. Hierdoor leer je op te komen voor jouw eigen belangen en de belangen van anderen, voor nu en in de toekomst!

Welke vervolgoopleidingen sluiten aan bij maatschappijkunde?

Op het mbo is burgerschap een verplicht vak op alle opleidingen.

Maatschappijkunde bereidt je goed voor op dit vak. Natuurlijk ontwikkel je vaardigheden die bij alle beroepen bruikbaar zijn, maar zeker ook bij opleidingen binnen de beroepsprofielen met veel maatschappelijke raakvlakken zoals economie & ondernemen, media, vormgeving & ICT, dienstverlening & producten en sociale beroepen in de zorg & welzijn- sector.

Met maatschappijkunde heb je een mooie basis voor bijvoorbeeld de volgende opleidingen:

- Politieopleiding
- Journalistiek
- Sociaalpedagogisch werk
- Onderwijsassistent
- Marketing en communicatie
- In de (lokale) politiek

Welke kwaliteiten / talenten zijn handig bij dit vak?

Het vak maatschappijkunde vraagt een maatschappelijke betrokkenheid van je.

Wil jij bijvoorbeeld weten waarom jij verplicht zoveel uren naar school moet? Wil je weleens zelf een rechtszaak meemaken? Heb je vragen voor iemand die lang in de gevangenis heeft gezeten? Heb jij een mening over hoe de politiek omgaat met vluchtelingen?

Ben jij bereid verder te kijken dan alleen je eigen ideeën en meningen, en sta je open voor een goed debat, dan is maatschappijkunde echt een vak voor jou!

Leerjaar 4

Profielwerkstuk (PWS) & LOB

Een belangrijk onderdeel van je schoolexamen is het profielwerkstuk. Je maakt je profielwerkstuk in leerjaar 4 in één van de sectoren. Je kunt ervoor kiezen het profielwerkstuk binnen de sector *Groen* te doen, als je de vakken wiskunde en biologie of nask1 hebt. Als je dit graag wilt, kun je dat overleggen met de begeleider van het profielwerkstuk en je coach.

Het PWS is gekoppeld aan jouw LOB-proces. Je linkt het onderwerp en onderzoeksvraag dus aan jouw toekomstige beroep.

GRIP Doorstroomdossier (GDD) of Paspoort voor Succes (PvS)

Om de doorstroom naar het mbo te stroomlijnen maakt iedere examen leerling een doorstroomdossier aan. De meeste mbo's werken met het doorstroomdossier van Intergrip. In de regio Zwolle is gekozen voor Paspoort voor Succes. Bij beide systemen maak je een account aan waarin zowel de leerling als de coach gegevens invullen die van belang zijn voor de vervolgopleiding. Op deze manier weten de mbo's van tevoren wie je bent, welke ondersteuning je eventueel nodig hebt om de opleiding met succes af te ronden.

Doorstroom mbo

UDO is een vmbo en dus bereiden we je voor niveau 4 opleidingen van het mbo. Daarom vinden we het belangrijk dat je leert door te doen, ook op de mavo! Iedereen volgt daarom een DOE-vak in een beroepsprofiel. Dat is bij de technische profielen een beroepsgericht vak (BGV) dat je 4 uur per week volgt via lessen in de praktijklokalen en bij Zorg & Welzijn een praktijkgericht programma van 6 uur per week (PGP) buiten de school.

De 4 beroepsprofielen van UDO:

1. Bouwen, Wonen & Interieur (BWI)
2. Mobiliteit & Transport (M&T)
3. Produceren, Installeren & Energie (PIE)
4. Zorg & Welzijn (Z&W)

Alles wat je moet weten over de beroepsprofielen lees je vanaf pagina In deze keuzewijzer!

In principe kun je met je mavodiploma alle niveau 4-opleidingen kiezen, ongeacht de sector of het profiel waarin je examen hebt gedaan. Verwante doorstroom (bijvoorbeeld met sector techniek naar een technische mbo-opleiding) geeft natuurlijk de beste aansluiting. Onverwante doorstroom (bijvoorbeeld met sector Zorg naar technische mbo-opleiding) kan meestal ook, maar kan mogelijk een belemmering vormen wanneer de opleiding wiskunde en/of nask verplicht stelt en je geen examen hebt gedaan in die vakken. In dat geval zou je niet toelaatbaar zijn op die opleiding. De mbo-school gaat dan met jou in gesprek om samen te kijken of er een oplossing te vinden is (bijvoorbeeld toelatingstest) of om een alternatief te vinden.

Wees alert op opleidingen met een beperkt aantal opleidingsplekken (numerus fixus opleidingen). Hoe eerder je je aanmeldt voor dergelijke opleidingen hoe groter de kans dat er nog plek is.

Daarnaast is er een aantal opleidingen aangewezen door de minister die aanvullende eisen mogen stellen. Een voorbeeld is het Cibap. Dit is een mbo-vakschool voor creatieve opleidingen waar je als aanvullende eis een portfolio moet laten zien.

Doorstroom havo

Ook met een BGV of PGP is doorstroom naar de havo mogelijk.

Met 7 theorievakken is doorstroom drempelloos, met 6 theorievakken mag de havo school aanvullende eisen stellen. Een overstapprogramma volgen na je centrale examens op de vervolgschool is een voorbeeld van een voorwaarde. Als je geen scheikunde (Nask2) hebt gevolgd op de mavo kun je in principe niet doorstromen naar de havo natuurprofielen omdat scheikunde niet met een overstapprogramma is bij te werken.

In beide gevallen kan de havo school een overstapprogramma adviseren op één of meer vakken om de aansluiting op de havo profielen te verbeteren. Dat programma doe je (grotendeels zelfstandig) in de periode tussen het eindexamen en de examenuitslag.

Let op: de havoschool bepaalt het aannamebeleid en elke havoschool heeft een eigen aanmeldprocedure.

Iedere leerling met een havo-ambitie **legt zelf contact met de havoschool** van zijn/haar keuze, maar oriënteert zich ook op de mbo-route en **meldt zich voor ten minste één mbo-opleiding aan**.

4. Tijdpad van keuzes

Leerjaar 2

augustus tot half februari	BO-lessen van de vijf profielen (5 x 4 weken)
eind januari	Aan de coach doorgeven profielkeuze: 1) welk profiel vind ik het leukst? 2) welke BO laat ik vallen?
begin februari	Voorlichtingsavonden profielen en mavo
eind februari	Voorlopige profielkeuze klas 3 en eventueel keuzevak doorgeven aan de coach
begin april	Definitieve keuze van profielkeuze klas 3
maart tot juni	BO-lessen van 2 profielen (4 x 3 weken). Eén van deze profielen wordt definitieve keuze

Leerjaar 3

begin november	Check het mbo opleidingenavond
medio maart	Voorlichtingsavond mavo 3
eind maart	Definitieve profielkeuze klas 3, via keuzeformulier
medio april	Definitieve keuze eindexamenvakken

Leerjaar 4

begin oktober	Activeren DDD-account t.b.v. overstap naar mbo
begin november	Check het mbo opleidingenavond
vóór 1 april	Aangemeld zijn bij vervolgopleiding

BWI

Bouwen, Wonen & Interieur

5. Bouwen, Wonen & Interieur (BWI)

Wat kun je ermee?

In het profiel Bouwen, Wonen & Interieur maak je kennis met alle onderdelen van het bouwproces: van ontwerp tot product, van fundering tot dak.

In de verplichte profielmodules leer je basisvaardigheden en de basiskennis van timmeren, metselen, schilderen, meubelmaken en ontwerpen. Je wordt nog geen volleerd metselaar of timmerman. Wel ontdek je of je dit profiel leuk vindt en of je er verder mee wilt in de keuzemodules.

Welke vervolgopleidingen sluiten aan bij BWI?

Na het vmbo kun je naar het mbo. Hier kun je verschillende opleidingen volgen in de bouwsector, zowel een BB-L als BOL-opleiding (werken en leren of leren met stage). Op de website van mbo-scholen vind je welke opleidingen aansluiten bij het profiel BWI.

NB: Met een vakkenpakket met 6 theorievakken en als 7^e vak een beroepsgericht vak heb je ook de mogelijkheid om door te stromen naar de havo.

Welke kwaliteiten / talenten zijn handig bij dit profiel?

Je vindt het leuk om te DOEN; dingen maken met je handen. Het is een voordeel als je creatief bent en technisch inzicht hebt.

Welke profielgebonden vakken zijn verplicht bij BWI?

Verplichte profielvakken zijn natuurkunde en wiskunde.

Profielmodules BWI

Elk profiel heeft profielmodules. Deze zijn verplicht. Hieronder vind je een overzicht van de profielmodules van BWI.

- **Bouwproces en bouwvoorbereiding**

Wat moet er allemaal gebeuren voordat je kunt beginnen met bouwen? Hoe bepaal je bijvoorbeeld waar een gebouw moet komen te staan? Je leert 2D- en 3D-tekenen en leert over maatvoering en funderingswerk. Je maakt zelf ook een stukje fundering.

- **Design en decoratie**

Je leert van alles over ontwerpen, schilderen en decoraties maken. De werkstukken die je tijdens de profielmodules hierboven gemaakt hebt, moeten nog geschilderd of gedecoreerd worden. Dat doen we bijvoorbeeld met een snijplotter. Ben je creatief? Dan is dit echt iets voor jou! Er is ook een leuke opdracht waarbij je met een computerprogramma een kamer in kunt richten.

Keuzemodules BWI

- **Hout- en meubelverbindingen**

In deze keuzemodule leer je veel over hout, plaatmateriaal en houtverbindingen. Ook leer je werken met grote machines en handgereedschap. Je gaat natuurlijk ook zelf aan het werk. Je ontwerpt en maakt bijvoorbeeld een dienblad, een grote fotolijst, een fietskratje en een houten lamp. Ook bij deze module is er weer aandacht voor 2D- en 3D-tekenen.

- **Bouwen vanaf de fundering**

De fundering is klaar. En dan? Je leert over metselen en het plaatsen van profielen en kozijnen. Op school ga je daar ook mee aan de slag. Je metselt zelf een muurtje, stelt profielen en maakt een dak met je medeleerlingen. Ook leer je meer over 2D- en 3D-tekenen.

- **Schoonmetselwerk**

Lijkt het je leuk om op een bouwplaats te werken? Tijdens dit keuzevak leer je over het metselen van verbanden, siermetselwerk en muurdikte. Je gaat natuurlijk zelf aan de slag. 2D CAD-tekenen komt ook aan bod.

- **Scheidingswanden**

Scheidingswanden kom je in elk bouwwerk tegen en is daardoor dan ook een keuzemodule die zeer herkenbaar is. Je plaatst houten of metalen regelwerk en gaat dit bekleden met gipsplaat. Vervolgens leer je ook hoe je een kozijn in zo'n wand moet plaatsen en een gipswand moet afwerken en aftimmeren.

- **Schilderen van hout en steenachtige ondergronden**

Ben je creatief en vind je schilderen leuk? Dan is dit keuzevak een leuke uitdaging! Je leert verschillende schildertechnieken op meerdere ondergronden zoals hout en steen. Ook bedenk en maak je decoraties. Daarnaast komt kleurenleer aan bod.

- **Gevelopeningen**

Dit keuzevak gaat over het maken en plaatsen van ramen, deuren en kozijnen. Je leert bijvoorbeeld hoe je een raam draaibaar maakt. Ook leer je meer over 2D- en 3D-tekenen. Je werkt veel met machines. Als je richting het meubel- of timmervak wilt, past dit keuzevak goed bij jou.

- **Daken en kapconstructies**

Bij dit keuzevak gaat alles over daken en wat daarbij komt kijken. Samenwerken is een belangrijk onderdeel. Op de bouwplaats werk je tenslotte niet alleen! Je maakt samen met je klasgenoten een combinatie plat/hellend dak en leert 2D- en 3D-tekenen.

- **Meubelmaken**

Je maakt meubels van begin tot eind: het 2D- en 3D-tekenen, maken, monteren en afwerken van het meubel. Het is belangrijk dat je nauwkeurig kunt werken of dit graag wilt leren.

- **Interieurontwerp en design**

Het keuzevak Interieurontwerp en Design gaat over het ontwerpen van een interieur, het ontwerpen en maken van een interieurelement (kast, verkoopbalie) en decoraties met tekst en beeld. Je krijgt theorie over o.a. materialen en gereedschappen, digitale ontwerpprogramma's en hoe je een ontwerp presenteert. Je maakt schetsen, planningen en aantrekkelijke werkstukken (maquettebouw) waarin veel aspecten van Interieurontwerp en design verwerkt zijn.

6. Mobiliteit & Transport (M&T)

Wat kun je ermee?

Mobiliteit en Transport (M&T) richt zich op de technische wereld van morgen. M&T geeft je een brede, technische achtergrond. Je maakt kennis met basisvaardigheden uit de mobiliteits- en transportsector. Van een fietsband plakken tot een route voor een vrachtwagen plannen en van een motor repareren tot lampen afstellen. Je leert werken met twee- en vierwielers en met elektrische, diesel- en benzinemotoren.

Welke vervolgopleidingen sluiten aan bij M&T?

Na het vmbo kun je naar het mbo. Hier kun je verschillende opleidingen volgen in de mobiliteitsbranche en de transportsector, zowel een BBL- als BOL-opleiding (werken en leren of leren met stage). Op de website van mbo-scholen vind je welke opleidingen aansluiten bij het profiel M&T.

NB: Met een vakkenpakket met zes theorievakken en als zevende vak een beroepsgericht vak heb je ook de mogelijkheid om door te stromen naar de havo.

Welke kwaliteiten / talenten zijn handig bij dit profiel?

Sleutelen en organiseren zijn kwaliteiten en talenten die je kunt laten zien en ontwikkelen binnen dit profiel. Als monteur heb je technisch inzicht nodig om je werk goed te kunnen doen en als je planner of vrachtwagenchauffeur wilt worden, heb je inzicht nodig in het laden/lossen van een vrachtwagen en het plannen van een route.

Welke profielgebonden vakken zijn verplicht bij M&T?

Verplichte vakken zijn natuurkunde en wiskunde.

Profielmodules M&T

Elk profiel heeft profielmodules. Deze zijn verplicht. Hieronder vind je een overzicht van de profielmodules van M&T.

- **Motorconditie testen**

Je gaat motor mechanische delen meten en testen. Ook voer je werkzaamheden uit aan het smeersysteem en het koelsysteem van een auto of motorfiets.

- **Verlichting en Comfortsystemen**

Hoe maak je een eenvoudige elektrische schakeling? Dat leer je bij deze profielmodule. Ook sluit je elektroschema's aan op het practicumbord en werk je aan een verlichting- en signaleringssysteem. Daarnaast controleer je comfort- en veiligheidssystemen en sluit je elektromotoren aan. Die test je vervolgens ook zelf.

Keuzemodules M&T

- **Wielophanging en Carrosserie**

Je gaat aan de slag met het controleren en beoordelen van de wielophanging en het veersysteem. Je voert ook reparaties uit. Je leert om wielen en banden te vervangen, controleren, repareren en balanceren. Ook vervang je carrosseriedelen. Je stelt deze dan natuurlijk ook af.

- **Transport**

Je leert hoe je een bedrijfsvoertuig veilig kunt laden en lossen, maakt een bedrijfsvoertuig rijklaar en voert een technische rijklaarcontrole uit. Ook maak je een ritplanning en een routeplanning, zodat je goederen zo efficiënt mogelijk leert vervoeren.

- **Motorsystemen**

Je gaat aan de slag met het controleren en testen van een ontstekingssysteem en een brandstofsysteem. Ook ga je onderdelen van het brandstofsysteem vervangen. Daarnaast controleer je de distributie en klepbediening, stelt deze af en vervangt onderdelen.

- **Aandrijf en Remsystemen**

In deze keuzemodule ga je een aandrijfsysteem, een remsysteem en een stuursysteem controleren. Je voert metingen uit, vervangt en repareert onderdelen en stelt de onderdelen af.

- **Elektronica**

Je leert om een laadsysteem, een startstelsysteem en een gloeisysteem te controleren. Ook voer je metingen uit. Je vervangt en test onderdelen. Daarnaast sluit je een motor managementsysteem aan en je controleert en test de werking ervan. Ook demonstreer en verklaar je de werking van een datanetwerk in een voertuig.

- **Fietstechniek**

Wat komt erbij kijken om een fiets afleveringsklaar te maken? Je controleert, meet en repareert het elektrische systeem van de fiets. Ook leer je hoe je het aandrijfsysteem, remsysteem en het veersysteem van een fiets kunt vervangen, controleren en afstellen.

- **Carrosseriebouw**

In dit keuzevak leer je hoe je onderdelen aan een carrosserie bevestigt. Hier hoort bij dat je een trekhaak onder een voertuig monteert en een lichtbak met achterlichtunits maakt en aansluit.

- **Elektrische Voertuigen (EV)**

Het is niet meer de vraag of EV een succes wordt, maar meer hoelang het nog duurt voordat we allemaal elektrisch rijden. In de afgelopen jaren gingen we snel van 200 naar meer dan 500.000 auto's met een stekker in Nederland. Natuurlijk vraagt elektrische mobiliteit heel andere kennis van de techneut. EV is een must voor leerlingen die zich willen oriënteren op een vervolgopleiding binnen de mobiliteitsbranche. Je leert bij ons de grondbeginselen om te werken aan elektrische auto's en hoe je om moet gaan met hoge spanning. Veiligheid staat daarbij voorop!

- **Bedrijfswagentechniek**

In dit keuzevak leer je de verschillende bedrijfswagens en getrokken materieel te benoemen, de aandrijflijn van bedrijfswagens te controleren en componenten daarvan te vervangen. Ook leer je onderdelen van het luchtdrukremstelsel aan te sluiten en te testen.

PIE

Producers, Installers & Energie

7. Produceren, Installeren & Energie (PIE)

Wat kun je ermee?

In dit profiel komen installatietechniek, elektrotechniek en metaaltechniek samen. Aan de hand van tekeningen leer je hoe installaties en producten in elkaar zitten. Die tekeningen en producten moet je ook zelf maken: twee- en driedimensionaal (2D en 3D). Het kan dan gaan om een elektriciteitsnetwerk, een waterleiding of badkamer of een vuurkorf van metaal. Na een breed basisprogramma kun je je verdiepen in verschillende richtingen zoals metaal, installatie-, elektro- of besturingstechniek.

Welke vervolgopleidingen sluiten aan bij PIE?

Na het vmbo kun je naar het mbo. Hier kun je verschillende opleidingen volgen die te maken hebben met het profiel PIE. Denk aan de opleiding installatiemonteur, elektrotechnicus, mechatronicamonteur, lasser, verspaner, plaat- en constructiebankwerker of werktuigbouwkunde. Je kunt zowel een BBL volgen (4 dagen werken en een dag naar school) als een BOL-opleiding volgen (5 dagen naar school en stagelopen). Op de website van mbo-scholen vind je welke opleidingen aansluiten bij het profiel PIE.

NB: Met een vakkenpakket met zes theorievakken en als zevende vak een beroepsgericht vak heb je ook de mogelijkheid om door te stromen naar de havo.

Welke kwaliteiten / talenten zijn handig bij dit profiel?

Het is een voordeel als je technisch inzicht hebt en handig bent.

Welke profielgebonden vakken zijn verplicht bij PIE?

Verplichte vakken zijn natuurkunde en wiskunde.

Profielmodules PIE

Elk profiel heeft profielmodules. Deze zijn verplicht. Hieronder vind je een overzicht van de profielmodules van PIE.

- **Ontwerpen en maken**

Je maakt een tekening van een zelfontworpen product. Die tekening maak je met de hand en met de computer. Daarna ga je het product écht maken. Dit doe je met verschillende metaalbewerkingsmachines en maak je kennis met verschillende lastechnieken. Ook zou je er voor kunnen kiezen om enkele onderdelen te maken met een 3D printer. Naast het maken van een product leer je ook de basisschakelingen van de elektrotechniek.

- **Besturen en automatiseren**

Met mobiele technieken, zoals je smartphone of een tablet, ga je een technische installatie besturen in een woonhuis. Vooraf programmeer je zo'n systeem met een laptop of een PLC. Ook oefenen we met het besturen van een installatie door middel van lucht (pneumatiek), iets dat veel gebruikt wordt in fabrieken.. Je leert ook van alles over elektrische principes zoals spanning, stroom en weerstand.

Keuzemodules PIE

- **Bewerken en verbinden van materialen**

Lassen, solderen, schroef-, klem- en lijmverbindingen... het komt allemaal aan bod! Je leert er alles over tijdens het maken van verschillende producten.

- **Installeren en monteren**

Hoe sluit je een toilet, keuken en wastafel aan? Tijdens deze profielmodule leer je de basisprincipes van de installatietechniek. Je gaat ook elektrische installaties zoals wasmachines, meterkast en led verlichting aansluiten.

- **Plaat en constructiewerk**

Ben je niet bang voor vieze handen en wil je graag met je handen werken? Met plaat en constructiewerk maak je van een keihard materiaal mooie dingen. Je gebruikt allerlei technieken om metalen te bewerken: snijbranden, zagen, slijpen en lassen bijvoorbeeld. Aan de hand van een tekening ga je metalen en kunststoffen bewerken tot individuele onderdelen. Deze onderdelen samen vormen afgemonteerd een mooi eindproduct.

- **Booglassen**

Van voorbereidingen tot het echte laswerk, je leert het allemaal. Je stelt lasapparatuur in voor verschillende lasprocessen en gaat natuurlijk ook zelf lassen. Je krijgt verschillende lasoefeningen en maakt een mooi eindwerkstuk.

- **Woon- en kantoortechnologie**

Hoe kun je zonne-energie en koeltechniek het beste toepassen in woningen en kantoren? Je berekent hoeveel zonnepanelen er op een dak geplaatst moeten worden voor het beste resultaat. Daarna sluit je de panelen aan en bereken je de terugverdientijd. Je gaat elektrische installaties ontwerpen met een CAD-tekenprogramma.

Ook leer je een datanetwerk te maken en maak je kennis nieuwe technieken. Het aansluiten en programmeren van een domotica-installatie in een woning behoort bij dit keuzevak.

- **Utiliteitinstallatie**

Je monteert een elektrische installatie voor de utiliteit. Hierbij leer je hoe je een kabelinstallatie aansluit en het bedraden van een kast voor de besturingstechniek. Je leert ook hoe je storingen in de installatie kunt verhelpen. Het lezen van tekeningen en het maken van een werkvoorbereiding is hierbij belangrijk.

- **Domotica en automatisering**

Je ontwerpt een installatie, bouwt deze op in het practicumlokaal en gaat hem testen in een echte woning. Met een laptop programmeer je jouw installatie zodat je op afstand met een smartphone of tablet de verlichting, zonwering en rolluiken kunt bedienen. Ook leer je meer over een draadloos camerasysteem.

In dit keuzevak ga je ook kennismaken met robotica, we gaan een robot maken en daarna programmeren met als afsluiting een wedstrijd wie het snelst een parcours aflegt en een product vindt. Ook het programmeren van een eenvoudige PLC en het solderen van een robotauto of drone zit in dit keuzevak.

- **Verspaningstechnieken**

In de metaaltechniek ben je bezig met het bewerken van metalen als aluminium, staal, roestvrijstaal en kunststoffen. Bijvoorbeeld voor vliegtuigen, auto's of machineonderdelen. Je maakt daarbij gebruik van verspaningstechnieken.

In de verspaningindustrie werk je met zware machines om de materialen te bewerken. Denk hierbij aan draai- en freesbanken. In het bedrijfsleven wordt er tegenwoordig vaak gewerkt met de modernste computergestuurde machines. Dit noemen wij CNC-draaien en CNC-frezen. Tijdens de lessen zul je ook hier kennis mee maken.

- **Drinkwater en sanitair**

Dit keuzevak is een verdieping in de installatietechniek. Je gaat bezig met het bewerken, solderen en fitten van koperen buis. Je oefent met het bewerken van zinkplaat wat we ook gaan solderen en met dikwandige gaspijp maken we een leuk werkstuk. Daarnaast ga je kunststof afvoerleidingen met een speciale lastechniek lassen.

- **Slimme technologie**

In dit keuzevak ga je bijvoorbeeld een slimme regenmeter maken. Eerst maak je een ontwerp, je tekent dit met SolidWorks en gaat dit in 3d printen of fabriceren in de werkplaats.

Als besturingssysteem maken we gebruik van de Arduino. Deze Arduino gaan we programmeren. Uiteindelijk gaan we de componenten samenbouwen en testen.

Z&W
Zorg & Welzijn

9. Zorg & Welzijn (Z&W)

Leren in de praktijk

Op de mavo krijgen alle leerlingen naast theoretische algemeen vormende (AVO) vakken ook een praktisch vak aangeboden.

Dat doe je met 5 AVO vakken plus een praktijkgericht programma (PGP) in leerjaar 3. Je krijgt binnen de GL zes **lesuren per week** grotendeels praktijklessen en een kleiner deel theorielessen. De insteek van het programma is werken met 'echte' opdrachtgevers, waarbij leerlingen (weliswaar gekaderd) zich gaan buigen over eventuele vraagstukken binnen bedrijven.

In leerjaar 3 loop je 2-weekse blokstages en in leerjaar 4 een lintstage. Dat houdt in dat je 1 dag in de week bij een zelfgekozen bedrijf werkt aan je leerdoelen en je LOB-portfolio. Je hebt in leerjaar 4 de mogelijkheid om Maatschappijkunde als zevende eindexamenvak te kiezen of om te ruilen met het keuzevak.

Ten slotte wordt het PGP niet met centraal schriftelijk en praktisch examen (CSPE) afgesloten, maar met een schoolexamen (SE). Goed om te weten is dat het PGP als volwaardig eindexamenvak telt, met de status van een AVO vak. Daarmee geeft het diploma dat je behaalt dezelfde doorstroommogelijkheden als een 'gewoon' mavodiploma. Het is dus een startkwalificatie voor niveau 4 mbo-opleidingen én havo 4.

Wat kun je ermee?

Wil je later een beroep uitoefenen in de wereld waarin je klaarstaat en zorgt voor een ander? Dan kies je voor het profiel Zorg & Welzijn.

Met je diploma kun je straks bijvoorbeeld een opleiding gaan volgen in de zorgsector, in het welzijnswerk, in de uiterlijke verzorging, in de horeca en facilitaire dienstverlening. Kortom je kunt nog alle kanten op.

Welke vervolgopleidingen sluiten aan bij Z&W?

Na het vmbo kun je naar het mbo. Hier kun je verschillende opleidingen volgen in de gezondheidssector en de dienstverlenende sector. Je kunt zowel een BBL- als BOL-opleiding volgen (werken en leren of leren met stage). Op de website van mbo-scholen vind je welke opleidingen aansluiten bij het profiel Z&W.

Welke kwaliteiten / talenten zijn handig bij dit profiel?

Je gaat graag met mensen om. Een beetje geduld, goed kunnen luisteren en beschikken over veel doorzettingsvermogen zijn eigenschappen die goed van pas komen.

Welke profiel gebonden vakken zijn verplicht bij Z&W?

Biologie is een verplicht profielvak. In klas 3 is aardrijkskunde ook verplicht. Je kunt aardrijkskunde in klas 4 eventueel omruilen voor maatschappijkunde.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Afkortingen

NE	= NEDERLANDS
EN	= ENGELS
DU	= DUIJS
WI	= WISKUNDE
ICT	= INFORMATICA
REK	= REKENEN
CKV	= CULTURELE EN KUNSTZINNIGE VORMING
LOB	= LOOPBAAN ONTWIKKELING & BEGELEIDING
BI	= BIOLOGIE
NASK 1	= NATUURKUNDE
NASK 2	= SCHEIKUNDE
EC	= ECONOMIE
DU	= DUIJS
GS	= GESCHIEDENIS
AK	= AARDRIJKSKUNDE
LO-2	= LICHAMELIJKE OPVOEDING 2
BGV	= BEROEPSGERICHT VAK
BV	= BEELDENE VORMING
LO	= LICHAMELIJKE OPVOEDING
MA-1	= MAATSCHAPPIJLEER 1
MAK	= MAATSCHAPPIJKUNDE

Bijlage 2: Alle profielkeuzes op een rij

Profiel	Profielmodules	Keuzemodules
Bouwen, Wonen & Interieur (BWI)	Bouwproces & bouwvoorbereiding	Schoonmetselwerk
		Bouwen vanaf de fundering
		Hout- & meubelverbindingen
		Scheidingswanden
	Hout- & meubelverbindingen	Interieurontwerp en design
		Gevelopeningen
		Daken & kapconstructies
Produceren, Installeren & Energie (PIE)	Ontwerpen & maken	Bewerken & verbinden
		Drinkwater en sanitair
		Installeren & monteren
		Plaat & constructiewerk
		Booglassen
	Besturen & automatiseren	Woon- & kantoortechnologie
		Utiliteitsinstallatie
		Domotica & automatisering
		Verspaningstechnieken
		Smart technology
		Drone techniek
Mobiliteit & Transport (M&T)	Motorconditie testen	Wielophanging & carrosserie
		Transport
		Motorsystemen
		Aandrijf- & remsystemen
	Verlichting & comfortsystemen	Elektronica
		Carrosseriebouw
		Elektische Voertuigen (EV)
		Bedrijfswagens
Zorg & Welzijn	dienstverlening*	<i>praktijkgericht programma</i> <i>* In het PGP wordt gesproken van werkvelden i.p.v. profielen. Er zijn geen keuzemodules.</i>
	gezondheidszorg*	
	leefstijl- & gezondheidsondersteuning*	
	welzijn, (ped)agogisch werk & onderwijs*	

Overzicht Profiel- & Keuzemodulen per Profiel en Leerweg 2025-2027

35

